

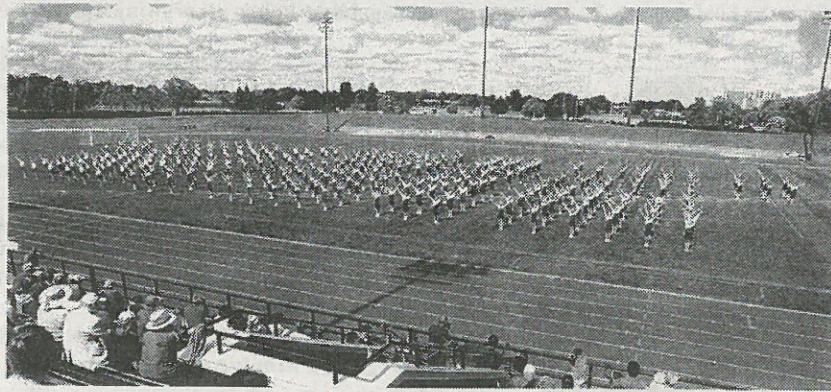
Ze sokolskeho swěta

- Přichodny wšosokolski zlět, w stawiznach mjezynarodneho sokolstwa mjeztym hižo štýrnaty, budže wot 1. do 6. julija 2006 w Praze. Wo formje wobdźělenja Serbskeho Sokoła na zléce budže zhromadne wuradźowanje člonow Prasekeje Towaršnosće přečelow Serbow (Společnost přátel Lužice - SPL), zastupnikow Českeho sokolskeho zwjazka (Česká obec sokolská - ČOS) a delegacije našeho Sokoła w českej stolicy 26. oktobra.
- Na 7. zjezdze Českeho sokolskeho zwjazka w Praze wuzwolichu delegača nowe wjednistwo ČOS. Starosta bu Jaroslav Bernard, městostarostaj staj Jiří Krátký a Jan Mandák, načolnik (to rěka nazwučowar) za muži je Miroslav Vrána, načolnica za žony pak Jarina Žitná. Předsyda sportoweho wuběrka je Jan Ulrych a kublar Jiří Sobota.
- Časopis sokolskeho zwjazka w Kanadze „Kanadský Sokol - Canadian Sokol“ rozprawješe w swojim awgustowskim wudaću wobšěrnje wo župnym zléce w Toronce wot 23. do 27. junija. Nimo wubědzowanjow w rozdělých sportowych družinach běchu tradičionalne masowe gymnastiske

Kanadský Sokol

věstník Sokolské župy Kanadské
činné v rozvoji tělesné a duševní zdatnosti
s výchovou mravní od r. 1911

Číslo • Number 4.
Ročník • Volume 20.

Reportáž z XI. sletu Sokolské župy Kanadské

Ing. Luboš Frynta

zwučowanja wjeršk zléta. Přihladowarjo dožiwichu na příklad zhromadny wustup 325 muži a žonow (hlejt faksimile).

Canadian Sokol

newsletter of Sokol Canada
promoting physical and mental fitness
with moral education since 1911

Srpen • August 2004.

Ze sokolskeje protyki 2005

- 1. januara
Jurij Šewčik 60. posmjertniny
- 7. měrca
Handrij Cyž 80. posmjertne narodniny
- 24. měrca
Gerat Libš 70. narodniny
- 30. meje
Gustaw Janak 25. posmjertniny
- 23. julija
Jan Meškank 100. posmjertne narodniny
- 24. julija
Alfons Wičaz 60. narodniny
- 25. septembra
Jan Brankač 75. posmjertne narodniny
- 1. oktobra
75. rónnica založenja jednoty Sokoła w Lichanju
- 16. oktobra
75. rónnica založenja jednoty Sokoła w Chwačicach
- 17. nowembra
80. rónnica založenja jednoty Sokoła we Wulkim Čisku
- 22. nowembra
Michał Nawka 120. posmjertne narodniny
- 27. nowembra
Jurij Dyrlich 80. narodniny
- 9. decembra
85. rónnica založenja Serbskeho Sokoła

Před polsta lětami w Małym Wjelkowje

Na wobrazu widźimy koparske mustwo Serbskeho wučerskeho wustawa/Serbskeho pedagogiskeho instituta Mały Wjelkow w léce 1954. Wozjewjamy wobraz tež tohodla, zo bychmy přečelomaj sporta, kotraž staj mjez hrajerjemi, k 70. narodninam gratulowali. Staj to Pétr Šolta (pjaty wotprawa) – wón woswjeći 24. awgusta swój čestny džen – a Beno Pěčka (štwórty wotprawa), kiž změje 30. decembra kulowate narodniny. Na wobrazu, nastatny do zetkanja z Budyskej Serbskej wyšeje šulu (SWŠ doby wysoko z 8:3), su wotléwa † Lotar Kunat, † Horst Ratsat, Jurij Šolta, Bjarnat Rjenč, Sigward Hilger, wrotar Gerat Nagora, Pétr Šolta, Beno Pěčka, † Rudij Rjelka, Cyril Grós a Mikławš Krawc.

Text a foto: Mikra

SOKOŁSKE LISTY, wokolnik Serbskeho Sokoła z.t.
Zamołwity redaktor: Mikławš Krawc

SOKOŁSKE LISTY

Kermušna kopańca

Chróscicy leža w pahórkatej krajinje Hornjeje Lužicy. Jich za šulu ležace sportnišćo je wobdate wot stupaceho puča na Šibjeńcu a wot spadowaceho puča do Prawoćic. Runje tak křiwa a horbata bě jeho plonina. My Chróscanscy koparjo běchmy so na njerune wobstejnosc swojeho sportnišća zwučili. Za kóždze hóstne mustwo pak běchu to dospołnje njezwučene poměry. A snadź bě runje to přičina, zo so hosćom zredka poradži, Chróscanow doma porazyć.

Bjez džiwa tuž, zo so přeco zaso pola wokrjesnych instancow sportoweho hibanja na njerealne poměry Chróscanskeho sportnišća hóršachu. Prawidłownje sčelechu tajke pohórski wjesnjanosće a wjednistwu našeho koparskeho mustwa. Ale wobaj měještaj tehdy hinaše starosće. Hakle hdyž so cuzy koparjo spječowachu do Chróscic na dypkowe hry přiěj, dyrbjachmy započec hrajnišćo runać. Někotre razy w šulskich prózdnicach so z łoapač a motyku na sportnišćo podachmy. Wotnošowachmy horby a wupjeljachmy džery. A po kóždzej tajkej akciji bě plonina zaso tróšku runiša.

Dopominam so na léto 1951. Zaso jónu we wulkich prózdnicach so při šuli zetkachmy, zo bychmy swoje sportnišćo dale zrunali. Gmejna bě tehdy konjace zaprahi přewostajila, a my sportowcy zasadźichmy cyłu swoju móc, wězo bjez kóždého zarunanja. Wotwozywši zemju na Jasčanskim boku, napjeljachmy z njej hlubinu na boku Satkule. Tak so nam nimale poradži dać swojemu sportnišću wodorunu ploninu a tuž wšitke zwady wo njerunych šansach při kopańcy w Chróscicach wotstronić. Předsyda koparskeho mustwa bě tehdy Pawoł Grubert, Chróscanski rězniski mišter. Wón njezamó jenož dobrowolne džela na sportnišću organizowac, ale sprihotowa tež hódne powjetšenje wuporjedžaneho hrajnišća za čas Chróscan kermuše. K tomu „wobstara“ mustwu nowe trikoty: módre košle ze žolтым kornarjom. Z ně-

Kermušna kopańca 1951 w Chróscicach. Tehdyši zamołwity Pawoł Grubert njese kwěcel. Za wrotarjom (z čotowym paskom) kroči Bjarnat Nowak. Foto: J. Macka

kotrymi puntami kołbasy so jemu to samo hač k terminje zešlachci. Wo koparske črije postara so Jurij Nowak, młynk w Nowej Wjesce. Wone běchu wězo tróšku z muku poprósene.

K poswjećenju wurunaneho sportnišća přeprasy Pawoł Grubert na kermušnu kopańcu 1. koparske mustwo z Kamjenca. Z jich připrajenjom běchu puzolenja druhich mustwow na naše sportnišćo nimo. A Kamjenčenjo přijědzechu, z nimi sudnik z Hlinowca. W šuli so předrasčichmy a čehnjachmy zhromadnje z dujskeje kapalu na sportnišćo (hlejt foto).

Přečelska hra so zahaji. Hosćo z Kamjenca mějachu wězo technisku přewahu. My pak to z bojownosću narunachmy. Tak steješe džesać mješin do kónca hišće 0:0. Hosćo dale wehementnje nadběhowachu. Naše mocy počachu popuščowac. Tuž jich srjedźny nadběhowar naš škit přeběza a smykny nam bul do wrotow. Trjechiwši hornju zadnju latu wón z njeje wotprasný a zleca zaso do hry. „Tooor!“, rječachu Kamjenscy koparjo. Nam so zecny. Ale hwizk

sudnika wosta němy. Hosćo mójnje protestowachu. Tola podarmo: Sudnik wosta při swojim rozsudze. Hač do kónca wosta kermušna hra njerozsudna 0:0. Hač njeje sudnik regularne wrota prawje widzał abo hač nochcyše nam – myslo na přilubjenu tykanc – wjeselo na kermušni skazyć, to njejsym nihdy zhočil.

Po hrě zetkachmy so z tróšku rozmjerzanymi Kamjenčanami pola Bjeńšec na kofej. Kermušny tykanc wšem jara derje słodžeše, tak so mjerzanja hosći pozhubjowachu. Myslachu bóle na dobre pohošćenje hač na njeprípóznate wrota. Po „škomju“ piwa a z pomušnym palencu sej z nimi zhromadnje zaspěwachmy. Nasta dobra přečelska nalada mjez serbskim a němskim sportowym mustwom.

Hdyž so Kamjenčenjo wječor z nami rozžo-hnowachu, běchu wšitcy bjez wuwzača mějenja, zo je 0:0 najsprawniši wuslědk kermušneje kopańcy. Wo tym sym tež džensa po wjac hač 50 lětach sam přeswědčeny. **Bjarnat Nowak**, tehdy Chróscan srjedźny škitar

Pokal Serbskeho Sokoła za Radworskich „starych knjezow“

Pjatk, 13. znjenca, wotmě so w Radworju mjeztym hižo džewjaty turněr „starych knjezow“ (džensa wšak so tež wuraz „seniorojo“ wužiwa) wo pokal Serbskeho Sokoła. Bohužel wobdźělichu so tónkróc jeno tři mustwa: Radworske jako wuhotowar, Njebjelčanske a Chróscanske jako zakitowar pokala. Pokal a čestne wopisma přepodašaj starosta Sokoła Achim Kowar a jednačel Pétr Šolta.

Přichodny turněr je za sobotu, 8. julija 2005, w Njebjelčicach we wobłuku mjezynarodneho wjesneho swjedenja předwizdžany.

Přehlad wšěch dotalnych turněrów:

1996	w Njebjelčicach	3 mustwa, dobyčér Hórk
1997	w Radworju	4 mustwa, dobyčér Hórk
1998	w Ralbicach	3 mustwa, dobyčér Njebjelčicy
1999	w Hórkach	2 mustwje, dobyčér Ralbic
2000	w Njebjelčicach	3 mustwa, dobyčér Njebjelčicy
2001	w Hórkach	4 mustwa, dobyčér Chróscicy
2002	w Ralbicach	4 mustwa, dobyčér Njebjelčicy
2003	w Chróscicach	5 mustwow, dobyčér Chróscicy
2004	w Radworju	3 mustwa, dobyčér Radwor

Mikra

Hdy nastá postrow „Sportej a narodej – zdar!“?

Při sportowych wubédžowanjach a w šuli je z wašnjom, zo wužiwa so postrow „Sportej a narodej – zdar!“. A často so pisa, zo je to postrow Serbskeho Sokola. W podložkach wo dźele prjedawšeho Sokola – potajkim wot 1920 do 1933 – pak tutón wuraz njenamakamy. K wašnjom strowjenja při sportowanju w Serbach něhdy a džensa podawamy slédowace tezy k diskusiji:

1 Postrow sokolow w Českej a potom wšudže w sokołskich jednotach druhich krajow rěkaše a rěka „Na zdar!“. W čisle 10 lětnika 1932 Sokolskich Listow čitamy na stronje 159, zo bě Józef Barak „wuznamny česki narodny budžer, sokołski prócowar a narodny martrar“, kiž bě „wuznamnu rólu hrał při založenju Praského Sokola“ a zo „wot njeho tež pochadza sokołski postrow „Na zdar!“. Wosobinsce sym postrow jako šuler Serbskeho gymnazija we Varnsdorfej (Warnočicach) w lětach 1947–49 runje tak často slyšať kaž pozdžišo při wubédžo-

wanjach serbskich a němskich sportowcow z českiimi přecelami abo při entuziastiskim witanju delegacije Serbskeho Sokola na wšosokołskim zléče 1994 w Praze.

2 Tež člonjo prjedawšeho Serbskeho Sokola wužiwachu ertnje a pisomnje wuraz „Na zdar!“ Hišće w poslednim čisle do zastaca wuchadženja (bě to horjeka mjenowane čislo 10/1932, kiž pak hakle naléto 1933 wuńdže) čitamy tute „Na zdar!“ w namotwje redaktora Měrcina Nowaka-Njehorňanskeho a w přeprošenju na hlownu zhromadiznu Sokola, podpisanym wot starosty Jakuba

Šajby a jednačela Gustawa Janaka. (Přispomnjenje: Čušlak wendenabteilungi njemóže z postrowom ničo započec a do Budyšina wo Nawkec swojbyje w Radworju pisaše, zo wužiwa tam postrow „Nasta“.)

3 Po 1945 wužiwaše so w sowjetskim wobsadniskim pasmje a wot 1949 tež w NDR při sportowanju wuraz „Sport frei!“. Z toho bu serbski přeložk „Sportej zdar!“.

4 Dotal njemóžemy jasnje prajić, hdy a hdže je so přidało „a narodej“. Wěšte drje bywa, zo sta to we wědomym kruhu Serbow (Němcy džě přidawk njewužiwa.)

Namotwjamy přecelow sporta k wujasnjenju přinošowac! Prosimy wo připsy redakciji Sokolskich Listow na adresu 02625 Budyšin, Póstowe naměsto 2/Serbski dom. M. Krawc

Pawoł Krječmar a druzy sokoljo

16. awgusta bě lětsa 25. posmjertny dzeń Pawoła Krječmarja. Bratr prof. Mikława Krječmarja „je so čas žiwjenja za narodne naležnosće zasadať, tež jako basnik a stawiznar serbskich towarstw“. Tak hódnoći jeho dr. Musiat w Serbskich Nowinach 17. awgusta, ale tež to, zo bě Krječmar „zahorjeny sokoł, 1932–33 starosta a pismawjedžer jednoty Budyšin“. Na fotografiji ze Serbskeho kulturneho archiwa wídzimy Pawoła Krječmarja a druhich serbskich sokołow a sokołki Budyseje jednoty z českiimi přecelami kónc dwacetych lět (dokładny čas wšak njemóžachmy zwěsčić). Pawoł Krječmar stej zady druhi wotprawa (z nawočemi), dale spóznawamy Měrcina Nowaka-Njehorňanskeho, Gustawa Janaka a Jakuba Šajbu, mjez žonami Elzu Janakowu (druha wotprawa) MiK

Foče: SKA

W Serbskej protyce na lěto 2005 ...

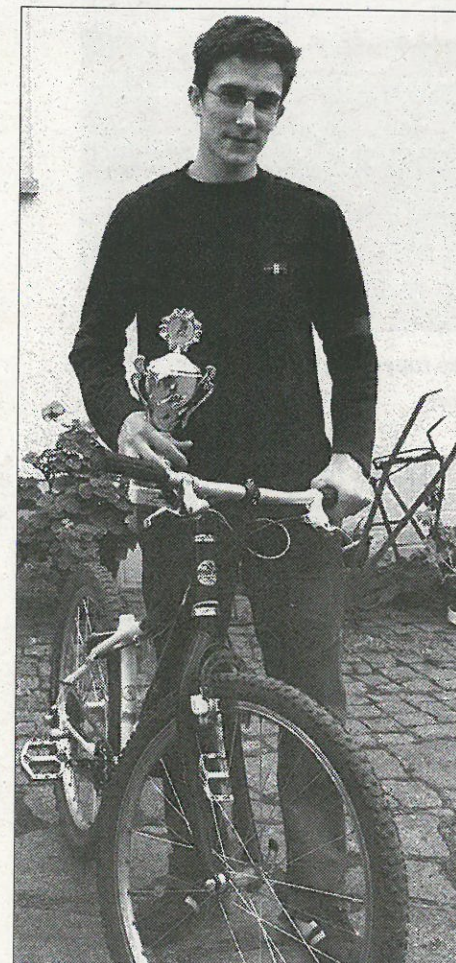
... namakaće tež přinošk ze sportowej tematiku, kótryž rěka „Jako w Budyšinje motory brunčachu“. Rěč je wo wubédžowanjach awtow a motorskich na awtodróze a na Wojerowskej dróze pola Budyšina wot lěta 1955 hač do 1984. Přidata je tež fotografija, pokazowaca jězdžerjow po wotjězdze z awtodróhi na Wojerowsku, syły přihladowarjow a w pozadku twary Budyšina. Poručamy, nastawk a Serbsku protyku čitać.

... a w nowym Hornjoserbskim frazeologiskim słowniku dr. Sonje Wólkoweje a dr. Anatolija Ivčenkana namakamy wobrotky našeje mačersčiny. Awtoraj staj, kaž w knize wupokazane, cyłkownje 17 nowin a časopisow nimo druhich žórłow wuhódnoćioj. Sokolske Listy 1926–1932 a nětko nowy wokolnik Serbskeho Sokola wot 1994 pak mjez periodikami njesu. No chcemy wěrić, zo awtoraj Sokolske Listy njeznjetaj a zo wobrotky z wobłuka čěložwučowanja a sporta za relewantne nimataj. Mikra

Kolesowar w bike-trialu Tomaš Domaška z Hórkow

Mišter na kolese

Wón je z Hórkow a chodži na Budyski Serbski gymnazij: Tomaš Domaška. Tute šulske lěto zložil maturu a ma tuž nětko wjele šulskeho džěla. To ma prioritu před kóždymžkuli poswjatokowym hobbyjom. Ale tón ma Tomaš chětro njewšedny, kajkiž pola nikoho drugeho w Serbach njeznaju. Wón zaběra so z bike-trialom. To je wumělstwo na wosebitym kolese při přewinjenju zadžěwkow.

Tomaš Domaška ze swojim wubédžowanskim kolese a pokalom za třeće městno na wuchodoněmskich mišterstwach Foto: M. Štr.

Kak sy na tutón sport přišoľ?

T. Domaška: Hižo přeco rady z kolese jězdžach. Stajnje je mje myliło, hdyž dyrbjach z kolese zléžec a je při wěstych zadžěwkach čišćec. Ležeše-li na přikład kamjeň na puču, dyrbjach pak jón wobjěc abo nabok položiť. Kamjenjej mějach so takrjec podwoľic, na njón poskać. To nochcych. A tohodla sej prajach, zo w přichodže přez tute zadžěwki skakam. Čheych na kolese wostać, wšojedne, što přindže.

Kak dotho so z bike-trialom hižo zaběraš?

T. Domaška: Něhdže šěsć lět. Znaty pak je tutón sport wot sydomydžesatych lět.

Što je to najwadžniše při jeho wukonjenju?

T. Domaška: Najwadžniše bywa, zo sy z tutym kolese takrjec zwjazany. Dyrbiš z nim wobchadžeć móc kaž ze swojim čělom. Balansu džeržeć zamóc a w prawym wokomiku pytnýc, hdy so kolese snadž zwroćic. Na druhim městnje stej móc.

To žada sej zwučowanje. Kak husto trenuješ?

T. Domaška: Wokomiknje maľo, dokelž sym w abiturym lětniku a tuž so bóle na šulu koncentruju. Hewak sym wotydzenu pjeć do šěsć króć trenowaľ, stajnje hač do dweju hodžin. Wosrjědž Budyšina maľ jenož murje a žane zajimawe móžnosće za tajke zwučowanje – wšako maľ we wubédžowanjach wšelake kamjenje, porubane što my a druge zadžěwki přewinýc –, tuž sym dotal zwjetša w Budyskim Humboldtowym haju trenowaľ.

To rěka, zo maľ tute kolese w Budyšinje. Jězdžiš z nim tuž z Hórkow do šule?

T. Domaška: Ně, wone nima žane sedlo a njeje tohodla za dlěše jězby myslené. Je jeno za skakanje a pomale jězdženje, při čimž dyrbiš potom balansu džeržeć.

W bike-trialu su tež wubédžowanja. Wobdžěleše so na tajkich?

T. Domaška: Štyri do pjeć lět na tajke měrjenje mocow a kmanosćow jězdžu. Přerěznje je to něhdže wosom wob lěto. Wobdžělam so na bojach we wuchodnej Němskej, hdžež hódnoća w třoch kategorijach. W kóždjej je někak 20 starterow.

Zestajeja so tute kategorije po starobje?

T. Domaška: Ně, po starobje docyła nic. To njeje při trialu móžno. Tu džě po kmanosćach. Najniša skupina su „ekspěra“, hdžež do tutoho sporta takrjec ponuchaš. Sčěhuje klasa „master“, a najwysja je „elita“.

W kotrej Ty jězdžiš?

T. Domaška: Započal sym wězo pola „ekspertow“, ale w minjenymaj lětomaj startowach pola „elity“.

Što bě Twój dotal najwjetši wuspěch?

T. Domaška: W najwysjej klasy wobsadžich před dwěmaj lětomaj na wuchodoněmskich mišterstwach w Kitzscheru pola Lipska třeće městno.

Kelko kontrahentow sy tam měľ?

T. Domaška: W elitowej klasy bě dwanaće starterow.

Nětko njeje to kolese kaž kóždje druge. Sy sej je kupiće dyrbjal?

T. Domaška: Tajke kolese so w někotrych firmach zhoto wjeja, ale wone su jara wobmjezowane. Ja kupiće sej ramik, tamne džěle sej jednotliwje wobstarach a přitwarich.

Su mišterstwa jenož na runi nje našeho kraja abo tež mjezynarodne?

T. Domaška: Nimo wuchodoněmskich titnych bojow su tež cyłoněmske a europske mišterstwa, haj samo swětowe.

Maľ raz tajke mjezynarodne titne boje sam we wizěrje?

T. Domaška: Mějach to wotpohladane, jako na cyłoněmskim wubédžowanju raz přenje městno wobsadžich. To pak bě w klasy „ekspěra“ w Bayerskej. Nětko wšak pytnu, zo sej to njesměrnje wjele časa žada, a tuž najprjedy jónu na mjezynarodne testy njemyslu.

Su w bike-trialu tež profijojo?

T. Domaška: Haj, we wěstjej měrje. Jim so kolese přewostaja, ale žiwy z toho być njemóžoš. Wotwisuje tež wot toho, w kotrym kraju bydlíš.

Hdže je tutón sport najrozšěrjeniši?

T. Domaška: W Francoskej so jara wjele kolese, tež w Americje z bike-trialom wjele show činja.

Kak wídzíš po abiturje a druhich nadawkach swój dalši sport?

T. Domaška: Za wurunanje je wón přeco dobry. Móžoš so porjadnje wucychnowac.

Maľ nimo tutoho triala hišće druge hobbyje?

T. Domaška: Zaběram so tež rady z kompjuterami, a zo njebych wostudu pasľ, hraju hišće na gitarje.

Wutrobny džak za wotmoľwy a dale wjele wjesela při tutym swojoraznym sporće bike-trialu!

(Prašaľ so M. Štrawba.)

